

Aleid Blitterswijk bepaalt dagrantsoen met vers gras door tweemaal per dag melkureum te meten

Eiwit uit gras op maat de koe in

Met een ureummeter tweemaal per dag de eiwitbehoefte van je koeien bepalen. Dan de kwaliteit van je gras inschatten en op basis van deze getallen het dagrantsoen bepalen. De zuivelketen steunt het bijzondere voerplan van stalvoerder Aleid Blitterswijk.

tekst **Jelle Feenstra**

Gestaag druppelt het bekertje onder een aftappunt in het tanklokaal vol melk. Dan brengt Aleid Blitterswijk (34) de melk naar een klein wit apparaat op zijn keukenaanrecht. 'Nergens te krijgen, zo'n ureummeter, maar na een lange zoektocht op internet bij een olijfboer in Italië toch op de kop getikt', lacht de melkveehouder. Hij maakt een melkmonsterje en voegt een stofje toe. Na vijf mi-

nuten is de enzymatische reactie een feit en weet de melkveehouder het ureumgehalte in de melk.

Blitterswijk pakt wat tabellen erbij en schat nu de kwaliteit van zijn te stalvoeren gras in. Van BLGG weet hij dat het percentage droge stof in gras onder normale omstandigheden 16 procent is. Bij heel nat weer is dit 12 en na langere tijd van droogte 18 procent. Dan schat hij op

Aleid Blitterswijk: 'Het benutten van gras is zeker zo belangrijk als de opbrengst'

basis van het aantal zonne-uren, de dagen nachttemperatuur, de neerslag en de graskleur hoe hoog het eiwit- en suikergehalte in het gras ongeveer is.

Vers gras door rantsoen

Nu weet hij de eiwitbehoefte van de koe, de kwaliteiten van het gras en welke hoeveelheid gras daarbij hoort. Deze ochtend gaat het om 2955 kilo vers gras. Hij pakt zijn laptop en kijkt welke van de acht door zijn voeradviseur opgestelde voerrantsoenen daarbij past. Dat is voerrantsoen 7. Blitterswijk springt op de trekker en voert de benodigde hoeveelheid gras in zijn boordcomputer in. Het gps-systeem slaat de gegevens op. De opraapdoseerwagen met weegcellen stopt met laden bij 2955 kilo. Met de aangegeven hoeveelheden aan mais en gehakseld hooi in rantsoen 7 vult hij het gras aan. Nu het de komende uren gaat regenen, kan het morgen wel eens rantsoen 4 wor-

De opraapdoseerwagen spoort amper in en oogst in bochten en langs de sloot

Zuivelsector steunt opstaller, open dag op 22 augustus

Het project Zo Groen als Gras krijgt 30.000 euro van ZuivelNL. De ketenorganisatie denkt dat het plan van opstaller Blitterswijk een stimulans is voor beweiding. Daar zit een paradox in. De redenatie is dat beweiden makkelijker stuurbaar wordt als de dagkwaliteit van gras bekend is. Om die reden is nu ook een beweidder bij het project gehaald, melkveehouder Coen Overvest uit Doorn. Duurzame Zuivelketen laat weten het project toe te juichen. 'Het kan beweiden en grondgebondenheid van nieuwe dimensies voorzien', laat een woordvoerder weten. 'Ik kan me zelfs voorstellen dat het combineren van beweiding met stalvoeren aantrekkelijker wordt. Bij nat weer ben je dan af van het nadelige switchen van vers gras naar kuilgras', zegt Blitterswijks adviseur Wim de Hoop. De Hoop werkt voor het Kennis Center voor Groene Groei, een van de financiële partners in het project. Andere partners zijn Euro Koe Idee, CAH Vilentum en

DOC Kaas, die meer kaas van vers gras als marktkans ziet.

Het project moet betrouwbare meetmodellen voor melkureum en de dagkwaliteit van vers gras opleveren alsmede betrouwbare voermodellen op basis van vers gras. Dergelijke programma's moeten dan beschikbaar komen voor de melkveehouder, bijvoorbeeld via een app. Op zaterdag 22 augustus is er op het melkveebedrijf van Blitterswijk een open dag, waar de eerste resultaten worden getoond.

den, schat Blitterswijk. 'Het is maar net waar de ureummeter en de ingeschatte graskwaliteit dan op uitkomen.' De ureummeter tikt hem toch al regelmatig op de vingers. Dan weet de veehouder dat hij een onder- of overschatting van het graseiwitgehalte heeft gemaakt.

Hoe meer vers gras, hoe beter

Het is pas sinds 10 juni dat Blitterswijk tweemaal daags het ureumgehalte in de melk meet. Hij is eigenlijk akkerbouwer met melkvee en runt samen met zijn vader een gemengd bedrijf met 90 hectare in Werkhoven. De 45 koeien waren nooit zo 'zijn ding', maar na het maken van een bedrijfsoptimalisatieplan ontstond het idee om te groeien naar honderd koeien. Zoveel zijn er nodig om de minder renderende akkergronden, waarop alleen maar gras is te verbouwen, tot maximale waarde te brengen.

Zodoende ging Blitterswijk serieus kijken naar hoe je koeien optimaal vers gras kunt voeren, met één of hooguit twee kilo krachtvoer en ondersteuning van akkerbouwrestproducten zoals aardappelen. Hij liet zijn oude opraapwagens ombouwen tot opraapdoseerwagens met menginrichting en weegcellen om de grasopbrengst te meten. Speciaal bestuurbare onderstelbanden zorgen ervoor dat hij ook gras langs de sloot en in de bochten kan oogsten. En de bandendruk is minimaal. 'Ik wil onder alle omstandigheden gras van het land kunnen rijden: hoe meer, hoe beter.'

Blitterswijk houdt zijn 85 koeien tegenwoordig op stal, maar experimenteerde eerder ook met beweiding. Telkens liep hij tegen hetzelfde knelpunt aan: de sterk wisselende samenstelling van vers gras. Hij werkte dan met een vaste krachtvoergift voor drie weken en vaste hoeveelheden kuil of mais. 'Maar als de grassamenstelling dagelijks varieert, krijgen mijn koeien de ene dag te veel en de andere dag te weinig eiwit binnen', zegt hij. 'Dat leidt tot schommelingen in melkproductie en gehalten, hoge voerkosten en gezondheidsproblemen, zoals zucht in de uiers. Problemen die nergens voor nodig zijn als je beter weet wat er in het gras zit.'

2 tot 3 cent besparen

De melkveehouder betrok voerspecialist Henri van Ittersum van Euro Koe Idee en adviseur Wim de Hoop van Kennis Center voor Groene Groei bij het uitwerken van zijn plan. Uiteindelijk leidde het tot een compleet onderzoeksplan: Zo Groen als Gras. Het project is na aanvankelijke scepsis inmiddels met enthousiasme ontvangen in de zuivelsector (zie kader). Blitterswijk noemt de eerste resultaten hoopgevend. Het ureum ligt redelijk stabiel rond de 20. De krachtvoergift daalde in twee maanden van 6 naar 3 kilo en het eiwitgehalte in de melk is een paar honderdste procenten gestegen. 'Overal hoor ik dat we meer gras van een hectare moeten halen, maar ik vind het nauwkeuiger toedienen en benutten van gras dat er al staat zeker zo belangrijk.'

Het uiteindelijke doel van Blitterswijk is om het aandeel vers gras zo hoog mogelijk te krijgen. 'We experimenteren hoever je op basis van vers gras terug kunt in krachtvoer. Nu ik beter weet wat er ongeveer aan eiwit in gras zit, kan ik 2, misschien wel 3 cent per liter melk besparen. Bovendien denk ik dat voeren op dagelijkse behoefte leidt tot gezondere koeien.' |

- 1 Met een injectienaald wordt de te meten melk uit de leiding gehaald
- 2 De Italiaanse meter toont na 5 minuten het ureumgehalte in de melk
- 3 De op te halen kilo's gras worden in de boordcomputer ingevoerd
- 4 Dankzij de metingen krijgen de koeien eiwit uit vers gras op maat